

PROLETARIAT

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju ki se nahaja poleg vašega naslova, prilepljeno spodaj ali na ovitku, Ako (185) je številka tedaj vam s prihodnjo številko našega lista poteče naročnina. Prosimo ponovite jo takoj.

Štev. (No.) 184.

Chicago, Ill., 21. marca (March), 1911.

Leto (Vol.) VI.

SOCIALISTI OBSOJAJO VOJNO.

Oredni eksekutivni odbor socialistične stranke v Zedinjenih državah se je pridružil zahtevi delavskih unij in lokalnih socialističnih organizacij, da se uskladi zvezne čete odpočitati z meksikanske meje.

Eksekutivni odbor je izdal sledeči javni poziv:

GLAVNI STAN SOCIALISTIČNE STRANKE,
CHICAGO, ILLINOIS.

POZIV!

ODPOKLIČITE ČETE!

"7. marca je švignila vest po celi deželi, da je predsednik Taft ukazal, mobilizirati dvajset tisoč vojakov, četrtino stalne ameriške armade in jih poslati na mejo Meksike. Obenem je ukazal, da odrine več ameriških bojnih ladij s polno hitrostjo proti lukam obeh meksikanskih obrežij.

Ukaz je bil izdan takoj po zaključitvi kongresa. Prišel je nenadoma, nepričakovano in povzročil veliko razburjenje med ameriškim ljudstvom.

Kakšen namen ima ta militaristični cirkus? Kaj pomenja tako naglo mobiliziranje čet proti prijateljski sosednji državi?

Prva pojasnila, da nameravajo privediti le vojaške vaje, so bila tako hitra in bedasta, da so jih takoj zankali; poluradno pojasnilo, ki je sledilo, se pa glasi, da hoče naša armada in mornarica zabraniti vtihotapljanje orožja za meksikanske ustaše in v slučaju "potrebe", čuvati ameriške interese. Pojasnilo je sploh tako, da mora vsak mir in svobodo ljubeči Amerikanec zardeti sramote.

Ljudstvo v naši sestrični državi Meksiki vodi odprto revolto zoper svojo vlado. Porfirio Diaz, predsednik Meksike, je po (šest in tridesetletnem) vladanju postal zli duh svoje dežele. Ustvaril je v republiki despotizem bolj barbarski kot je v Rusiji; proglasil se je za absolutnega samodržca nad ljudstvom. Uničil je dokraja svobodo volilnega prava, govora, tiska in zborovanja; izgnal, zapri v ječo ali pomoril je vse rodoljube, kateri so skušali, priporiti ljudstvu njegove pravice. Razdjal je deželo, izropal njeno bogatstvo in zaslužil je milione prebivalcev. Poštenih in pravičnih volitev več ni bilo tamka, odkar je Diaz leta 1875 postal militaristični diktator v Meksiki.

Porfirio Diaz je vzdrževal svoje infamno gospodstvo nad 15 milioni brezpravnih podložnikov s pomočjo svojega vojaštva, policije, kamarile, a največ s pomočjo mogočne podpore od strani kapitalistov v Zedinjenih državah. Meksika s svojo veliko armado cenenejšega in močnejšega zaslužnjega delavstva, Meksika s svojo zakonolomsko vlado dolarja — postala je paradiz za ameriške kapitaliste. Rudotopilniški trust, oljni trust, sladkorni trust, trust kavčuka in lesni trust našel je plodna tla v Meksiki. Wells Fargo Company ni je prisvojila monopol čez vse meksikanske zavojne pošiljave; železnice, zemlja in rudniki so večidel v rokah ameriških kapitalistov.

Rockefellerji, Guggenheimi in J. Pierpont Morgan imajo velikanska posestva v Meksiki. Henry W. Taft, brat predsednika Zedinjenih držav, je generalni konzul "National" železnice v Meksiki; stotine drugih ameriških trustjanskih magnatov je zainteresiranih v meksikanskih podjetjih. Skupna vrednost ameriških posestev v Meksiki se po vsi pravici lahko cenil na pol-druge milijardo dolarjev.

Ti ameriški "investorji" so vedno bili zvesti prijatelji Porfiria Diaza, njegovi partnerji pri ropu in zločinu, zavezniki v zaslužjevanju meksikanskega ljudstva.

Takih krivic in nasilja, kakršnega je počel Diaz s svojimi partnerji na Wall St., bi tako dolgo ne prenašal noben drugi narod. Meksikansko ljudstvo je že leta v največji nezadovoljnosti. Potrpežljivost je pa priklopela do vrhunca pri zadnjih predsedniških "volitvah", ko je Diaz vrgel v ječo svojega edinega protikandidata Francisca L. Madera, edinega moža, kateri je imel pogum, kandidirati proti staremu tiranu; Diaz je vrgel v ječo Madera, češ, da "ga je s svojo kandidaturo razžalil" in volilcem so s orožjem grozili, ako bodo volili kaj, kakor je bil Diaz v omni "soglasno" izvoljen predsednikom. Takrat se je dvignilo ljudstvo v Meksiki.

Na vsih krajih dežele so ustali državljani z orožjem v roki, pripravljeno, da si pribore svobodo ali umrjejo za njo, kakor so ustali naši dedje pred več kot enim stoletjem. Moč ustašev je rasla z vsakim dnevom; meksikansko ljudstvo je bilo in je v revolucionarni, celo meksikansko vojaštvo se je tupatam odvajalo despotu na predsedniškem stolu. Častniki, dasi pod strogo cenzuro, so poročali o ponovnih zmagah ustaških čet — izkratka: Diazev tron se je pričel gugati, jasnilo se je nad Meksiko. In tedaj je pa predsednik Taft poglaval večjo silo vojaštva na meksikansko mejo.

Gibanje zvezne armade ob meksikanski meji in zveznih bojnih ladij ob meksikanskem obrežju ima namen, ohraniti tiransko vlado Diaza in zadušiti ustajo meksikanskega ljudstva.

Proti temu nezalisanemu brezpravju javno in naogorčnejše protestiramo socialistična stranka v Zedinjenih državah, koja reprezentira čez šeststotisoč državljanov in volilcev.

V imenu ameriške revolucionarne preteklosti protestiramo najodločnejše zoper osramočenje in ponižanje naše republike, da opravijsa kozaško službo inozemskemu tiranu.

V imenu svobode in napredka protestiramo proti vporabi armade naše republike v potlačitve in zaslužjevanje ljudstva v sestrični republiki, katero se bori za svobodo in človečanstvo.

V imenu delavstva v Zedinjenih državah protestiramo proti vporabi moštva in denarja te republike v zaščito t. zv. "ameriških interesov" v Meksiki. Izjavljamo, da ne vlada niti ljudstvo v Zedinjenih državah nima nobenega posestva v Meksiki, a spekuliranje nekaterih ameriških industrialnih zatlačevalcev nam pa se ne daje nikakršnega poudara za posredovanje v političnem prevratu tuje države, katerega vodijo ustaši na svojo lastno odgovornost.

Pozivljamo vse lokalne klube socialistične stranke in vse delavske unije in ostale organizacije naprednih državljanov, da namah skličejo javne shode in demonstracije in da protestirajo proti temu najnovšemu vladnemu zločinu. Od onega pa do drugega konca republike naj zagrmijo močni glas ljudstva:

ODPOKLIČITE VOJAŠKE ČETE PROČ Z MEKSIKANSKE MEJE!

Izvrševalni odbor socialistične stranke v Ameriki:

Victor L. Berer, James F. Carey, Geo. H. Goebel, Morris Hilquit, Robert Hunter, Lena Morrow Lewis, John Spargo.

J. Mahlon Barnes, tajnik.

ZAKAJ MORAJO DELAVCI BITI SOCIALISTI.

Fred Greer ima tvornico v Chicagu. Njegov oče je socialist. Ko ga je oče nagovarjal, zakaj bi ne bil tudi on socialist, odgovoril mu je sin:

"Oče, jaz sem tvorničar. Imam trideset do štirideset delavcev. Noben izmed njih ni socialist. Vsi so navidezno videti zadovoljni. Napravijo mi vsako leto \$5000 do \$6000 dobička. Ako torej moji delavci niso socialisti, čemu bi jaz bil? Ako so oni zadovoljni z razmerami kakršne so, čemu bi jaz bil še toliko bolj zadovoljen? Zakaj bi jih torej razburjal s socializmom?"

Te besede tvorničarja Greera so izvrstna lekcija za vse lenomisle-

če in zakrknjene delavce. Naravno, nobeden delodajalec, kateri naredi pettisoč dolarjev letnega dobička, ni tako neumen, da bi svojim delavcem odpiral oči, ako so "zadovoljni" z vsem. Ali Greer je toliko odkritostren, da prizna, da on bi bil socialist, če bi ne bil zadovoljen z razmerami; tako pa, ker mu drugi naredijo \$5000 dobička, je popolnoma zadovoljen. Delavci, kaj porečete k temu? Ali ste res z vsem zadovoljni? Ali vsak izmed vas naredi \$5000 dobička na leto? Ako ne, odkod torej zadovoljnost?

Pokoneci zaspanci! Zmanite si oči in pogledjte, kako brijejo nožice iz vas. Pokažite kapitalistom, da zadovoljnost za vas ni, dokler so oni zadovoljni. Bodite socialisti!

MODERNI CRUCEFIX.

Predsednik Diaz je upeljal izjemno stanje v Meksiki, da tako iztrebi v svoji deželi revolucijo. Puntarje, ki se nočejo pokoravati kapitalističnemu izkoriščanju, katero sčiti Diaz, se enostavno obesi. — Casniška nota. — Chicago Daily Socialist.

ZAKAJ SE ZBIRAJO VOJAŠKE ČETE NA MEKSIKANSKI MEJI?

Zakaj je predsednik Taft poslal četrtino armade na meksikansko mejo? Zakaj ameriško vojaštvo pomaga Diazu, pogaziti revolucijo v Meksiki?

Pojasnilo: S. Pierson & Son Incorporated je največja samostojna tvrdka, koja ima podjetja v Meksiki. Henry W. Taft, predsednikov brat, je ravnatelj te tvrdke.

Generalni zvezni pravdnik Wickersham je bil, predno je postal član kabineta, ravnatelj pri American Hawaiian Company, koja ima pogodbe za transport surovega sladkorja, ki prihaja iz Hawaia in se steka v rafinerije sladkornega trsta; sladkor transportirajo čez kontinent od Tehantepeca na Istnu. S. Pierson & Son poseduje tehauntepeško železnico.

Generalni pravdnik Wickersham je bil poprej tudi generalni zastopnik Morgan & Companyje, predno je stopil v Taftov kabinet. Morgan & Co. je fiskalna agencija za obveznice (bonde), koje je izdala Diazova vlada v Meksiki. Dalje je bil Wickersham sodružnik odvetniške firme Strong, Cadwallader & Co. v New Yorku, ktere član je bil tudi Henry W. Taft. Ta advokatska firma reprezentuje ogromne finančne interese v Meksiki.

Wickersham je danes generalni zvezni pravdnik, Henry W. Taftov brat je pa predsednik Zedinjenih držav. S. Pierson & Son, Morgan Co. in ostali spekulanteji z Wall streeta čutijo, da s padcem Diaza pade tudi vrednost meksikanskih državnih obveznic in njihovih podjetij v Meksiki. Profit je v veliki nevarnosti — zato se je pa bratec Taft drage volje udal in

kapitalističnim spekulantom posodil vojaško armado in mornarico, da pomore Diazu, poklati meksikanske ustaše in da reši kup dolarjev — zlati kup profita v Meksiki.

Tako nastajajo vojne!

KAPITALISTI SE ORGANIZUJEJO. ZAKAJ SE NE BI DELAVCI?

Iz Bostona poročajo, da se namerava devetero rudniških družb v bakrenem okolišu gornjega Michigana (Copper County) spojiti s Calumet & Hecla Mining Co. v jedno samo družbo. Dotične družbe so: Allouez, Tamarack, Ahmeek, Seneca, Centennial, Laurium, La Salle, Superior in Oseola. Kapital spojene družbe naraste na 10 milionov dolarjev.

Tako se organizujejo kapitalisti. Kapitalisti vidijo, da v združitvi je moč, da imajo veliko več dobička, ako se združijo — sploh oni se prekrito dobro zavedajo svojega razreda. Kaj pa delavci?! Ravno v Calumetu in okolici, kjer ima spojena Calumet & Hecla svoje rudnike, so delavci tako zanemarjeni in izkoriščani, da je groza. Toda sami so si krivi. Takih pasje ponižnih sužnjev ni z lepa najti v celi Ameriki kakor je ravno ogromna večina calumetskih rudarjev. Kakor da so okameneli na hudičevi "gmajni"! Da bi se organizirali? Nak! kaj bi pa "bossje" rekli! "Bossje" se pa le organizujejo, cele kompanije se lepo združujejo, ne da bi se brigali, kaj bodo delavci "rekli"! Ali so vas kaj vprašali kapitalisti če se smejo oni organizirati? O, rudarji calumetski, kedaj se vam bo zabušalo v glavi! Posnemajte svoje gospodarje, posnemajte! Organizirajte se! Organizirajte se!

SOCIALISTI NA DELU.

Mestni svet v Milwaukee je 14. t. m. sprejel načrt za hipno pomoč brezposelnim delavcem v mestu. Onovijo se zopet občinske veselice, katerih čisti dobiček porabi mesto za direktno vposeljevanje delavcev in na drugi strani se najne posojilo \$200.000, koja svota se porabi le za razna mestna dela. Ta dela bodo izvrševali izključno le brezposleci, kolikor se jih more porabiti. — Število brezposelnih delavcev v Milwaukee je letošnje zimo zelo naraslo. Brez mallega so pa vsi ti brezposleci prišli od drugod, ker so v svoji pripravljenosti mislili, da v Milwaukee je sedaj dela dovolj za vsakogar, ker vladajo socialisti. Mnogoteri ne pomisli, da fabrike so v privatnih rokah kapitalistov, katerim socialistična uprava ne more ukazovati, koliko delavcev naj vposlijo. Župan sodr. Seidel je obljubil, da se bo mesto kolikor mogoče zavzelo za brezposelne, toda za vsakega, kateri pride v Milwaukee dela iskat, pa ne more skrbeti. In to je v današnjih razmerah kapitalističnega sistema samoobsebi umevno.

ČEMU SO ZAKONI?

Zakoni so danes zato, da obogatijo pešice ljudi. Ako ni to res, čemu potem kapitalisti podkupavajo zakonodajskie poslanee? Čemu drage volje plačujejo tisoče in milione dolarjev za gotove zakone? Mislite-li, da kapitalisti mečejo denar kar tjevendan? Milione dolarjev izdajo kapitalisti vsako leto za kontrolo zakonodajskih zbornic; oni že proketo dobro vedo, zakaj. Oni vedo, da jeden sam zakon lahko obogati celo armado kapitalistov, a na drugi strani ravno isti zakon lahko siromaši milione delavcev. In to

Volitve!

Kandidatje socialistične stranke za mestno upravo v Chicagu.

WILLIAM E. RODRIGUEZ
unijaki barvar
za župana.

JOHN CALVIN FLORA,
unijaki mizar
za mestnega klerka

JOHN M. COLLINS,
unijaki mašinist
za mestnega blagajnika

Polna aldermanska lista
Volitve 4. aprila 1911.

Slovenski delavci, glasujte za delavce!
Glasujte "straight Socialist ticket!"

Chicago delavcem!!!

je fakt. Kajti če bi tako ne bilo, potem je vseeno, ako imamo carja, kralja, cesarja ali predsednika in je vseeno, ako se sklene kak zakon ali sploh noben. Tako je in nič drugače. Toda ljudje so slepi. Delavci ne vedo, kje jih žuli čevlji. Proč s kapitalističnimi, delavce-ropajočimi zakoni!

MILIONI ZA KRONANE CIGANE.

Kaj bi Amerikanci rekli ako bi kongres sklenil, da Amerika plača sto milionov dolarjev podpore evropskim kraljem in cesarjem? Ali bi ne vpili in prepili "svetega Elijo"? Pa če bi kongres storil tako, ali bi ne bili dotični milioni izprešani z ameriškega ljudstva? "Neumnost!" bi rekel marsikdo, govoriti kaj takega je sploh bedastoča. T—a—k—o! Iz ameriškega ljudstva so pa le izprešani milioni in milioni dolarjev, ki grede vsako leto v Evropo, da si ž njimi mastijo brade razni gnjili grofje, baroni, vojvode in ostala denarja lačna banda na kraljevski dvorih. To ni nič, kaj? Ameriški delavci ne pomislijo, da kopirajo milione, ki grede z mnogimi bogatimi dedinjami v globoke žepke kronanih ciganov v Evropi. In to še ni vse. Milione in milione dolarjev gre v Evropo vsako leto v podobni najemnine in obresti. Evropski aristokratje — večinoma angleški — posedujejo velike palače v naših mestih, posedujejo dober del "naših" železnic, dober del "naših" rudnikov, zemlje in drugih "naših" podjetij. Amerikanci so res lahki. Za ves svet ne bi podpirali gnjile evropske rojaliete! Nak!

LISTU V PODPORO.

Cleveland, Ohio: Krožek slov. socialistov ob prihodu sodr. J. Zavertnika v Clevelandu \$1.30.

August Kužnik na imendan Joe Zalokarja \$1.00.

Ker je sodrug A. Kužnik vbil "Ameriko v Clevelandu" \$1.00.

Ker je urednik "Amerike v Clevelandu" pripoznal, da je neumen 25 et.

V nedeljo dne 19. marca nabral sodrug Zadetel v gostilni Frank Korčeta z raznimi izrekli \$1.01.

Taft je dal povelje, da morajo vojaške čete odmarširati proti Meksiki, sam je pa šel z Rockefellerjem v Georgijo "golf" igrati. Misli si Taft: "Koljite se zdaj kolikor hočete, jaz se zabavam". . . . Da, "suckerji", le koljite se!